

Kinder Torah

Parashas Balak

Relate to Me!

“What’s the matter, Avi? You look so upset.”

“I am upset, Abba. I am so frustrated with my classmate, Normy.”

“Why, Avi?”

“He does not relate to me.”

“In what way?”

“When I try to talk to him, he doesn’t listen to me.”

“That can be very frustrating.”

“Not only that, but when he talks, he is not really paying attention to me. I can see in his eyes that his mind is a million miles away.”

“Oh.”

“One time I asked him for help, and he refused me in such a cold way. It was so humiliating. He is just not relating to me in any meaningful way.”

“Oy, I feel so badly for you, Avi. However, there is something positive to be learned from every experience. Now you can feel some of the *tsar* (distress) of the *Shechina* (Divine Presence).”

“Really Abba? What does Normy have to do with *tsar HaShechina*?”

“The answer is a bit involved,

however let’s begin with the Mishna in Pirkei Avos (1:2).

‘The world stands on three things: Torah, *avodah* (serving Hashem), and *gemilus chassadim* (acts of kindness).’ These three pillars hold up the world. If we would cease doing these three things, the world would fall. Now, let us examine each one of them. Torah is called the *Devar* (Word of) Hashem. He gave it to Klal Yisrael to learn and follow its commandments. Therefore, when we learn Torah, we hear the Devar Hashem. He is speaking to us, and we are listening to Him.”

“I hear, Abba.”

“*Avodah*, in our days, is *tefillah* (prayer). We speak directly to The Creator of the Universe, three times each day. *Gemilus chassadim* is helping our fellow man. Hashem is our Father, and we are His children. When one child helps the other, it gives the father such *nachas*. As if Hashem says, ‘When you help My children, you help Me.’”

“That is beautiful, Abba. However, does Hashem really need our help? Does He need us to talk and listen to Him? After all, He is Perfect.”

“Excellent, Avi. He wants us to have a relationship with Him – for our own good. ‘Listen to Me – learn My Torah.

Talk to Me – pray. Help Me – by helping my kinderlach – *gemilus chassadim*. Relate to Me and I will relate to you. This is the best thing you can do. This is your reason for existence. This keeps the world going.”

“I think I get the message, Abba. My frustration with Normy was because he did not relate to me in these three ways. This is the *tsar* that Hashem feels (so to speak) when his kinderlach do not relate to Him.”

“Right, Avi. Now Bilaam was a perfect example of this. Balak, the king of Moav was terrified of the Jewish people. He saw how they conquered Sichon and Og, and he felt that he was in mortal danger. Therefore, he invited Bilaam to curse the Jews. Bilaam asked Hashem if he could go with the emissaries of Balak to carry out their wishes. Hashem said, ‘Do not



go with them, do not curse the nation for they are blessed’ (Bamidbar 22:12). In the end, Bilaam went and attempted to curse them. He was over on all three – he did not listen to the Devar Hashem. When Bilaam spoke to Hashem, he did not relate to Him as his Creator, whom he wanted to please. Rather, Bilaam wanted Hashem to agree to his wishes. Thirdly, he did not try to help Hashem’s kinderlach, just hurt them.”

“I understand, Abba. I want to be close to Hashem and give Him *nachas ruach*.”

“May you always succeed.”

Kinderlach . . .

The Creator of the Universe wants a relationship with you. Listen to Him by learning His Torah and keeping His mitzvos. Talk to Him when you pray. He is directly in front of your face, listening to every word you say. Be kind to Him by helping His kinderlach. Torah, avodah, gemilus chassadim – listening, talking to, helping Hashem. The world stands on this – our relationship with Hashem.

It’s My Pleasure

“If Balak will give me his house full of silver and gold, I cannot transgress the word of Hashem” (Bamidbar 22:18). This statement is taken as a criticism of Bilaam. Our sages explain that he was motivated purely by a desire for riches and honor. Therefore, he mentioned that even an outlandish amount of money would not allow him to go against Hashem’s will. There is another mention of a staggering amount of silver and gold in the writings of our sages. “Rebbe Yosi Ben Kisma said, ‘Were you to give me all the silver, gold, precious stones, and pearls in the world, I would still only live in a place of Torah’” (Avos 6:9). Not only is this statement not a criticism, rather it is a great praise of the Tanna and his love for Torah. What is the difference? The matter needs some thought.

Rebbe Nochumke of Horodna explains that it is all a question of attitude. Bilaam’s attitude was “What can I do? I cannot go against Hashem’s will.” We understand that if Bilaam were able to go against Hashem, he would. That is definitely not the way that Hashem wants us to do His will. Contrast this with Rebbe Yosi Ben Kisma. “I would only live in a place of Torah.” “Even if I were able to live someplace else, I would not want to go against Hashem’s will.” As the Mishna states, “Do His will as you would do your own will” (Avos 2:4). It was his greatest pleasure and privilege to do Hashem’s will.

Kinderlach . . .

We know that obeying our parents fulfills Hashem’s will in many ways. It fulfills the mitzvah of honoring and fearing them. It also gives honor to Hashem, for they are our closest connection to Him. We would not even think of disobeying them. But what is our attitude when we listen to them? “Okay, Imma, I’ll do what you want.” That is not a very positive attitude. “Imma, it is my pleasure to help you! Is there anything else that I can do?” “No Ezra, you’ve done it all. You’ve given us great nachas.”

הגדרת לבנר

פרשת בלק

והוא חש שהוא בסכנה חמורה. לפיכך הוא הזמין את בלעם שיבוא לקלל את בני ישראל. בלעם שאל את ה' אם מותר לו ללכת עם שליחי בלק כדי למלא את מבוקשם. ה' ענה לו 'לא תלך עמהם, לא תאור את העם כי ברוך הוא' (במדבר כ"ב, י"ב). בסופו של דבר הלך בלעם וניסה לקללם. במעשה זה הוא עבר על כל שלושת הדברים שדיברנו עליהם: הוא לא הקשיב לדבר ה'; וכשהוא דיבר אל ה' הוא לא התייחס אליו כאל הבורא שיש לעשות את רצונו, אלא רצה שהבורא יסכים לרצונותיו שלו. ושלישית, הוא לא ניסה לסייע לבניו של ה', אלא רצה דווקא לפגוע בהם. "אני מבין, אבא. אני רוצה להתקרב אל ה' ולעשות לו נחת רוח." "יהי רצון שתצליח בכך תמיד."

ילדים יקרים ...

בורא העולם רוצה בקשר אתכם. הקשיבו לו בכך שתלמדו את תורתו ותשמרו מצוותיו. דברו אליו כאשר אתם מתפללים - הלווא הוא נמצא ממש לפניכם, מאזין לכל מילה שאתם אומרים. עשו לו חסד בכך שתעשו חסד עם בניו. תורה, עבודה, גמילות חסדים - הקשבה, דיבור, ועזרה. על זה העולם עומד - על הקשר שלנו עם הקב"ה.

עבודת ה' מתוך רצון ושמחה

"אם יתן לי בלק מלוא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה'" (במדבר כ"ב, י"ח). חז"ל רואים ביטוי זה של בלעם באור שלילי ביותר: רואים מכאן שכל רצונו היה לזכות בעושר ובכבוד, ולכן הוא מזכיר שגם אם יקבל סכום אדיר של כסף, עדיין לא יוכל לעשות משהו בניגוד לצו של ה'. אך יש מקום בחז"ל ששם גם כן מדברים על כמויות גדולות של כסף וזהב: "אמר ר' יוסי בן קיסמא... אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם אין אני דר אלא במקום תורה." (אבות ו', ט). ובמקום זה אין רואים ביטוי זה כדבר שלילי, אלא להיפך - זהו שבח גדול לתנא ולאהבתו הגדולה לתורה. מה ההבדל?



ר' נחומקא מהורודנא מסביר שהכל עניין של גישה. גישתו של בלעם היתה "מה אני יכול לעשות? אינני יכול לעבור את מצוות ה'." אנו מבינים שאם בלעם היה יכול לפעול בניגוד לרצון ה', הוא היה עושה זאת. וכמובן שאין זו הדרך שבה ה' רוצה שנעבוד אותו. ר' יוסי בן קיסמא, בניגוד לכך, אומר "אינני מוכן לדור אלא במקום תורה. אפילו אם הייתי יכול לדור במקום אחר, לא הייתי רוצה לעשות משהו כנגד רצון ה'." כפי שאומרת המשנה: "עשה רצונו כרצונך" (אבות ב', ד). הוא שמח מאוד על שיכול היה לעשות את מצוות ה', והרגיש שזו זכות גדולה.

ילדים יקרים ...

אנו יודעים ששמיעה בקול הורינו הוא עשיית רצון ה' בהרבה מובנים. ראשית, יש מצווה לכבד את ההורים ולירא אותם. וכיבוד הורים הוא גם מתן כבוד לה', שכן ההורים מקשרים בינינו לבין ה'. כלל לא עולה על דעתנו לסרב למלא את רצונם. אך מהי הגישה שלנו כשאנחנו עושים זאת? "טוב, בסדר, אני אעשה את זה." אין זו גישה חיובית כל כך. "אמא, אני כה שמח לעזור לך! האם יש עוד משהו שאוכל לעשות?" "לא, עזרא, עשית הכל - עשית לנו הרבה נחת."

תשומת לב והתייחסות, בבקשה!

"מה העניין, אברימי? אתה נראה נסער." "אני אכן נסער, אבא. אני כל כך מתוסכל מהחבר שלי בכיתה, שלוימי." "מדוע, אברימי?" "הוא לא מתייחס אלי." "מה זאת אומרת?" "כשאני מנסה לדבר אליו, הוא לא מקשיב לי." "זה באמת מתסכל מאוד." "ולא רק זה, כשהוא מדבר, הוא לא ממש שם לב אלי. אני רואה בעיניים שלו שהוא בעצם נמצא בעולם אחר לגמרי." "אאה." "פעם ביקשתי ממנו לעזור לי במשהו, והוא סירב בצורה מאוד לא יפה. זה היה פשוט משפיל. הוא פשוט לא מתייחס אלי בצורה אישית." "אוי, אברימי. כואב לי שכואב לך. אך מכל מצב בחיים אפשר ללמוד משהו חיובי. כעת אתה יכול לחוש את צער השכינה." "באמת, אבא? מה הקשר בין שלוימי לצער השכינה?"

"התשובה לכך קצת מסובכת. נתחיל במשנה בפרקי אבות (א', ב'): 'על שלושה דברים העולם העומד: על התורה ועל העבודה (עבודת ה') ועל חסדים.' אלה שלושת העמודים המקיימים את העולם. אם נפסיק לעסוק בשלושת הדברים אלה, העולם יתמוטט. כעת, הבה נעיין בכל אחד מהם. התורה נקראת דבר ה'. ה' נתן את התורה לעם ישראל כדי שיוכלו ללמוד אותה ולקיים את מצוותיה. ולפיכך, כאשר אנו לומדים תורה, אנו שומעים את דבר ה'. הוא מדבר אלינו, ואנחנו מקשיבים לו." "אני שומע, אבא."

"עבודה, בימינו, היא התפילה. אנו מדברים ישירות לבורא העולם שלוש פעמים ביום. גמילות חסדים משמעותה עזרה לזולת. ה' הוא אבינו, ואנו בניו. כאשר בן אחד עוזר לשני, האב מקבל מכך הרבה נחת רוח, וכאילו אומר לעצמו, 'כאשר אתם עוזרים לבני, אתם עוזרים גם לי.'"

"זה ממש יפה, אבא. אך האם ה' באמת זקוק לעזרתנו? האם הוא צריך שנדבר אליו, ושנאזין לו? אחרי הכל, הוא עצמו לגמרי מושלם."

"אתה צודק מאוד, אברימי. הוא רוצה שתהיה מערכת יחסים בינינו לבינו - לטובתנו. הוא אומר כביכול: 'הקשיבו אלי - לימדו את תורתני. דברו אלי - התפללו. עזרו לי - עזרו לי כן שתעזרו לילדי - זו גמילות חסדים. התייחסו אלי ואני אתייחס אליכם.' זהו הדבר הטוב ביותר שאנחנו יכולים לעשות. זוהי הסיבה לקיומנו. זה מה שמקיים את העולם."

"אני חושב שאני מבין את המסר, אבא. התסכול שלי משלוימי הוא משום שהוא לא מתייחס אלי באותן שלושה דרכים, ולכן אין קשר בינינו. זה הצער שה' חש (כביכול) כאשר ילדיו לא מתייחסים אליו."

"נכון, אברימי. בלעם היה דוגמא מצויינת לכך. בלק מלך מואב פחד מאוד מבני ישראל. הוא ראה שהם ניצחו את סיוחן ואת עוג,